

УДК 338.48:640.4

A-43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 19.02.2026 протокол № 8).

A-43 Актуальні проблеми розвитку доступного туризму та гостинності в Україні: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 18 грудня 2025 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 153 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку доступного туризму та гостинності в Україні» (18.12.2025), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); док. ек. наук, проф. **Ігор САЗОНЕЦЬ** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юр. наук **Сергій ДУБОВ**; док. ек. наук, проф. **Володимир ДЖИНДЖОЯН**; док. ек. наук, проф. **Ольга САЗОНЕЦЬ**; канд. юр. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**.

© ВВПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

Калалб Микита ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ.....	35
Каніболоцька Олеся ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	38
Коннік А.Є. СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОЇ ГАЛУЗІ М. ДНІПРО.....	40
Кравець Н.І. ПСИХОЛОГІЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО МАРКЕТИНГУ: ЯК СОЦІАЛЬНІ ІНІЦІАТИВИ ЗМІНЮЮТЬ ПОВЕДІНКУ	42
Лещенко В.В. БІЗНЕС-ПЛАН ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	45
Тонкошкур К.С. ВИЯВЛЕННЯ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ М. ДНІПРО.....	47
Чичеріна К.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДОВИХ ЕКСКУРСІЙ ПО МІСТУ ДНІПРО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	49
Чорний Ю.А. ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	54

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ТУРИЗМІ ТА ГОСТИННОСТІ

Анікін Ілля ЦИФРОВІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ – ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ.....	56
Базарова А.О. КОМПЛЕКСНІСТЬ ТА ПЕРЕВАГИ ОРГАНІЗАЦІЇ КЕЙТЕРИНГУ РЕСТОРАНАМИ.....	59
Денисенко О.Є. ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА SMART-ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ.....	61

Чичеріна Каріна Олександрівна

здобувачка вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Торяник Володимир Миколайович

доктор політичних наук, професор,

професор кафедри туристичного

та готельно-ресторанного бізнесу

Дніпровського гуманітарного університету

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДОВИХ ЕКСКУРСІЙ ПО МІСТУ ДНІПРО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В останній час, враховуючи умови воєнного стану, Україна проходить через постійні виклики в туристичній галузі, в т.ч. і при проведенні оглядових екскурсій. Попри складні обставини що відбуваються у сьогоднішній день, країна продовжує свій розвиток, розкриваючи цікаву можливість подорожувати у внутрішньому туризмі, проводячи оглядові екскурсії серед українців, піднімаючи свій локальний бізнес у безпечних місцях де є бомбосховища. Крім цього, у період глобалізації, цифровий формат допомагає створювати віртуальні тури та он-лайн екскурсії, якщо турист не має змоги їх відвідати наочно у реальному часі. Цифрові технології допомагають зберегти цікавість до культурної спадщини, що має дуже глибоку історію, яку обов'язково потрібно знати кожному українцю для збагачення своїх знань про Україну.

Негативні фактори, що впливають на проведення оглядових екскурсій в період воєнного стану, вимагають від організаторів цих екскурсій в т.ч. і турпідприємств вирішення ряду проблемних питань[1,2].

У зв'язку з цим, тема дослідження проблемних питань при проведенні оглядових екскурсій по місту Дніпро в умовах воєнного стану та напрямки їх вирішення, є на теперішній час актуальною.

Дніпро – місто, що має космічну, промислову, історичну та культурну спадщину України, і на далі демонструє свою важливість в культурному та в туристичному напрямку, адаптувавшись до ситуації на зараз.

Місто зберігає свою стійкість, незважаючи на воєнний стан, зацікавивши туристів своїм бізнес-шармом, формуючи свою туристичну ідентичність. Місто активно приймає участь у культурно-історичних та природо-наукових заходах, демонструючи свою активну діяльність в туристичній сфері працюючи с міжнародними та локальними партнерами, але проблемні питання, які виникають через воєнний стан, дуже ускладнює розвиток туристичної галузі, в т.ч. однієї із її складових – екскурсійної роботи.

До таких основних проблемних питань необхідно віднести наступні:

1. Безпекова складова – час проведення екскурсійних заходів періодично скасовують, або переносяться;
2. Фінансові труднощі для туристичної фірми та гідів;
3. Психологічний стан туристів - стає все менше клієнтів, тому і дохід знижується, що веде до проблеми утримання персоналу;
4. Зниження попиту - через нестабільні ситуації все менше туристів приїжджають з метою екскурсії ;
5. Обмеження доступу до деяких інфраструктур.

Вирішення цих проблемних питань вимагає від турпідприємств, які надають екскурсійні послуги, розробити ряд адаптованих заходів [3]:

- орієнтуватися на внутрішнього туриста;
- створити безпечні маршрути для оглядового екскурсійного маршруту;
- обов'язково розмістити позначки та знаки на екскурсійному маршруті, які будуть направляти до сховищ;
- розробити маршрути для швидкого адаптування, якщо раптом розпочнеться тривога;
- розвивати цифрові формати для віртуальних турів;
- визначити доступні локації до укриття;
- співпрацювати з міжнародними організаціями [4].

Крім цього, розуміючи яка ситуація склалась в державі на зараз, можна розробити безліч онлайн можливостей для туристів, які бояться приїжджати на місця екскурсій. Наприклад, аудіо гідів в онлайн турі та екскурсії, а для тих хто все ж таки приїде потрібно зробити на кожний музейний предмет QR-коди для швидкого отримання інформації про об'єкт, який вивчається.

Також, необхідно залучати підтримку партнерів в кризовому розвитку, підключати освітні заклади, молодих фахівців з оглядових екскурсій. Співпрацювати з міською радою для отримання фінансової та інформаційної допомоги, можливістю користуватися різним видом транспорту.

Постійно готувати гідів та екскурсоводів до кризових умов і забезпечити їх аптечками, засобами зв'язку та інструкціями правил безпеки під час тривоги. Особливо проводити тренінги у випадку повітряної тривоги, підготувавшись до тих чи інших подій, знаючи як провести евакуацію чи першу медичну допомогу. Спиратися потрібно на внутрішній туризм і зробити для переселенців, ветеранів та студентам пільгові умови, створити оглядово екскурсійні програми, розробляючи інтерактивні карти безпечних турів по місту.

В ході дослідження треба врахувати, що оглядова екскурсія - це коротка прогулянка або поїздка на автобусі чи комбінована подорож, яка охоплює визначені туристичні об'єкти протягом 1-3 годин. Учасники екскурсії починають знайомитися зі особливостями, коли проходять найвідоміші та найцікавіші маршрути певної місцевості або міста що пов'язані з історією,

культурою архітектурою та основними пам'ятками що створюють позитивний імідж міста. Цільовою аудиторією можуть бути як туристи так і студенти [5].

Оглядова екскурсія дає можливість сформуванню інтересу до загального уявлення про видатні локації, ознайомившись набагато глибше для вивчення тих чи інших музейних предметів та об'єктів.

Наведено приклад екскурсійного маршруту оглядової екскурсії по місту Дніпро в теперішній час:

1. Тривалість 3 години, група до 20 осіб яка поділена на команди. Формат оглядової екскурсії - це автобусна екскурсія з інтерактивними загадками та завданнями. Розпочинається тур з парку ім. Лазаря Глоби, де гід після представлення самого себе, розпочинає розповідати про засновника парку, надаючи кожному підказки коди, для розгадки завдання знайти QR-коди які заховані серед різних предметів поблизу дерев, (обов'язкове розміщення біля екскурсійних локацій бомбосховища);

2. Зупинка біля видатного музею "Машини часу". Гід починає розповідати про індустріальний розвиток, а тим часом команди шукають «бачила», отримуючи за це бали за бонуси, (обов'язкове розміщення біля екскурсійних локацій бомбосховища);

3. Зупинка "Арт-стіна" на вул., Барикадна в якій проходить програма "Голос. Міста. Команди". Екскурсовод перевіряє своїх туристів на критичне мислення, (обов'язкове розміщення біля екскурсійних локацій бомбосховища);

4. Зупинка "Монастирський острів". Гід починає ділитися цікавою інформацією про видатну легенду монахів. Фінальним завданням стає дуже важливим - це знайти той самий камінь часу який має фінальний бонус та у три рази додаткові бонуси;

5. Фінал - Культурний музичний хаб;

6. В кінці туру всі команди показують свої знахідки гід, гід оцінює та називає переможців які отримують сертифікати та сувеніри і оглядова-екскурсія закінчується [6].

Оглядові екскурсії, як в Україні так і в місті Дніпро, підтримуються завдяки міжнародним організаціям, які і надалі допомагають локальному розвитку міст в сфері культурної спадщини та туризму.

Nordic Council of Ministers - допомагає підтримувати міжнародні зв'язки з різними регіонами, фінансуючи інформаційні формати виставок, цифрових маршрутів та екотурів.

UNWTO - підтримує оглядові екскурсії створюючи для гідів чи екскурсоводів сучасні тренінги, допомагають розробити сталий розвиток турів працюючи з партнерськими громадами та партнерами [8].

British Council - допомагає вивчати іноземну мову для покращення проведення обслуговувань, створює туристичні програми для покращення економіки та удосконалюючи аудіо гідів, опанувавши іноземною мовою для туристів.

Creative Europe - розвиває духовне мистецтво в напрямку спадщини і підтримує мистецькі ініціативи створюючи та театралізуючи культурні проекти VR мобільними виставками в місті Дніпро. COSME - підтримує маленькі туристичні бізнеси в яких є екскурсійні підприємства, фінансує допомогу в розробці сучасних маршрутів, використовуючи нові цифрові додатки [9].

UNESCO - створює тематичні маршрути, пропонуючи підвищення кваліфікації гідів які пов'язані з проведення оглядових екскурсій по видатним історичним об'єктам що входять до списку ЮНЕСКО і фінансує заходи по збереженню історичної спадщини, створюючи проекти в сфері туризму, визначаючи доступні локації до укриття [7].

Розглянемо конкретні заходи, які стимулюють продовження роботи в сфері туризму, а саме в місті Дніпро:

- Європейська Програма від 17 жовтня 2023 році щодо туристичних Європейських регіонів. В результаті цієї програми, місто підтримується в екскурсійних справах, спираючись на доступ маркетингових ресурсів, надаючи доступ до навчальних програм;

- Міністерство розвитку громад у 2024 році проводила євро інтеграційний процес, перший пре - скринінг законодавства, в результаті якого громади підвищили свою конкурентоспроможність, отримуючи підтримку з різних напрямків проведення екскурсій [12];

- ДАРТ – державне агентство розвитку туризму, які підтримують в цифровому форматі віртуальні тури, які при цьому наближаються до європейських стандартів [13];

- Регіональна програма розвитку міста Дніпро 2021-2025 р. створила 30 маршрутів, що дало змогу підвищування інвестиційної привабливості міста [13].

Таким чином, аналізуючи вищевизначене, необхідно зробити висновок, що оглядові екскурсії, особливо у період воєнного стану, у всіх туристичних підприємств вимагають створювати віртуальні тури та он-лайн екскурсії, які турист не може у реальному часі відвідати. Цифрові технології допомагають зберегти цікавість до культурної спадщини, що має дуже глибоку історію, яку обов'язково потрібно вивчати кожному українцю для збагачення знань про свою країну.

Список використаних джерел та літератури:

1. ДАРТ. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
2. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний періоді. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/roik3.htm (дата звернення: 10.12.2025 р.).
3. Екскурсійна діяльність як ефективний інструмент популяризації та відновлення привабливості територіальних громад у повоєнний період. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/pogasij2.htm (дата звернення: 10.12.2025 р.).

4. Дніпро. URL: <https://www.karpaty.net.ua/czikavi-misczya-dnipra-2025-top-15-dlya-mandrivnykiv/>. (дата звернення: 10.12.2025 р.).
5. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. URL: - https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs1-1.htm (дата звернення: 10.12.2025 р.).
6. Екскурсія URL: <https://tripvenue.com.ua/ukraine/dnipro/experiences/tag/oglyadova-ekskursiya>. (дата звернення: 10.12.2025 р.).
7. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/uk/articles/yunesko-vidkryvayenovu-natsionalnu-kulturnu-instytutsiyu-v-ukrayini> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
8. ДАРТ розповідає про UNWTO. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/oon-turizm-doluchitsya-do-pidtrimki-ta-vidnovlennya-turistichnoyi-galuzi-ukrayini> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
9. COSME. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?isSpecial=true&lang=uk-UA&title=PovidomlenniaProProvedenniaGrantovogoKonkursuVRamkakhProgramisCosme> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
10. Nordic Council of Ministers. URL: <https://www.norden.org/en> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
11. Угода 25 сесії ВТО. URL: <https://parlament.ua/news/ukraina-na-genasamblei-vto-oon-predstavila-programu-turistichnogo-rozvitku-evropejskogo-regionu/> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
12. Україна завершила процес скринінгу на відповідність до Європейського законодавства. URL: <https://mindev.gov.ua/news/ukraina-zavershyla-protses-skryninhu-na-vidpovidnist-do-ievropeiskoho-zakonodavstva> (дата звернення: 10.12.2025 р.).
13. ДАРТ. Інформатизація туристичної сфери. URL : <https://www.tourism.gov.ua/departments/viddil-tourism-development-and-digitalization>. (дата звернення: 10.12.2025 р.).